Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-11-13

Ärende
TN 2019-1192

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Handläggare
Jens Plambeck
08-686 1651
jens.plambeck@sll.se

Trafiknämnden
2019-12-17, punkt 6

Yttrande över ny innovationsstrategi

Ärendebeskrivning

Ärendet omfattar trafiknämndens yttrande över remiss till ny innovationsstrategi.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande 2019-11-13 samt nedanstående underlag

- Region Stockholm, rotel II, Remiss Innovationsstrategi, RS 2019-0672, 2019-10-21.

Förslag till beslut

Förvaltningschefen föreslår att trafiknämnden beslutar följande.

1. Nämnden avger yttrande i enlighet med förvaltningens förslag.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Förslag och motivering

Bakgrund
Remissen är ett led i beredningen av ett ärende om ny innovationsstrategi för Region Stockholm avsedd att beslutas vid regionfullmäktiges sammanträde den 24 mars 2020. Remissvar ska lämnas senast den 20 december 2019. Remissinstanserna ombeds fokusera yttranden på avsnitt 1.2 Strategiska inriktningar Innovation.

”Strategi för Innovation. Innovationer för en modern Stockholmsregion” ska gälla för samtliga nämnder och bolag i Region Stockholm. Följande tre strategiska inriktningar bidrar till att uppnå innovationsmålet:

1) Ett systematiskt arbetssätt och ett sammanhållet innovationssystem stärker innovationsförmågan.
    - Ytterligare förstärkning av systematiken i innovationsarbetet gör att goda idéer kan förverkligas och implementeras snabbare.
    - Region Stockholms innovationssystem innefattar samtliga kärnverksamheter, med centralt stöd till lokalt arbete, och medverkar i en sammanhållen regional innovationsstruktur.
    - Professionalisera innovationsarbetet i Region Stockholm
2) Samarbetet tillvaratar och stimulerar innovationer från medarbetare och användare
    - Ett starkt stödsystem för medarbetardriven och användarinitierad innovation
3) Region Stockholm ska vara en attraktiv samverkanspartner
    - En tydlig väg in för forskare, innovatörer och företag
    - Region Stockholm ska driva testmiljöer med tydlig verksamhetsnytta som utvecklar insikter, vidareutvecklar innovationer och stimulerar regional tillväxt
    - Region Stockholm ska i högre utsträckning stimulera innovation i sin roll som inköpare och beställare.

Strategin utgår från att innovation är ett verksamhetsansvar och att varje nämnd och bolag ansvarar för det innovationsstöd som verksamheten behöver för att nå innovationsmålet och genomföra innovationsstrategin.

Överväganden och motivering
Trafikförvaltningen är positiv till förslaget till ny innovationsstrategi.

Trafikförvaltningens har goda erfarenheter av att arbeta med innovationer genom utveckling av sl-appen, test av flera olika koncept för elektrifiering av busstrafik, innovationsupphandling av ett underhållskoncept för spårinfrastruktur, test av mobilitetstjänster och utveckling av digitala tekniker för såväl tjänsteutveckling som effektivisering av organisationens arbete. Trafikförvaltningen erbjuder genom Trafiklab ett applikationsprogrammeringsgränssnitt (API) till data om kollektivtrafiken i regionen som en plattform för innovation. Trafiklab används av såväl studenter, företag som internationella företag för tjänsteutveckling och för utbildning. Trafikförvaltningen har erfarenheter av hur innovationsarbete kan ge resultat snabbt och effektivt men också kunskap om att hinder och risker inte ska underskattas. Strategins ambition om att införa innovationer på ett mer systematiskt sätt inom hela Region Stockholm delas av trafikförvaltningen.

Ekonomiska konsekvenser

Strategin har till syfte att lösa regionens utmaningar på ett mer effektivt sätt så att till exempel driftskostnader minskar. Remissförslaget omfattar samtidigt kostnader för till exempel personal, kompetensutveckling, testverksamhet och testmiljöer. Genomförandet av innovationsstrategin ska enligt remissen vara ett verksamhetsansvar där grundprincipen är att varje nämnd och bolag ansvarar och avsätter medel för det innovationsstöd som verksamheten behöver. Strategin anger därutöver att Region Stockholm vid behov ska skapa långsiktiga förutsättningar för specifika strategiska innovationssatsningar som främjar nya lösningar på stora strukturella utmaningar.

Med en ansträngd ekonomisk situation för Region Stockholm föreslår trafikförvaltningen att strategin överväger vissa delar av inriktningen med hänsyn till de ekonomiska förutsättningarna för ett genomförande.

Riskbedömning

Strategin ställer krav på nya funktioner och arbetssätt. Dessa förändringar är ibland enkla att genomföra medan andra erfordrar tid och resurser som leder till främst ekonomiska risker. Beslut om genomförande av delar av strategin behöver därför övervägas noggrant.

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-11-13

Ärende
TN 2019-1192

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Konsekvenser för miljö
En stärkt innovationsförmåga inom Region Stockholm kan främja lösningar för att skapa åtgärder så att Region Stockholms och andra aktörers klimatpåverkan minskar och som stärker miljöarbetet.

Sociala konsekvenser
Innovationsstrategin har ett tydligt användarperspektiv vilket bör stärka arbetet för att nå mål om en mer öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region.

Sara Catoni
Tf förvaltningschef
Trafikförvaltningen

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling

Rotel II

REMISS
2019-10-21

Diarienummer
RS 2019-0672

Enligt sändlista

Innovationsstrategi

Rotel II remitterar härmed bilagt förslag till ny innovationsstrategi för yttrande. Remissinstanser framgår av bilagd sändlista. I remissen ligger att roteln vill ha remissinstansernas synpunkter på förslaget till ny strategi. Remissen är ett led i beredningen av ett ärende om ny innovationsstrategi för Region Stockholm, avsedd att beslutas vid regionfullmäktiges sammanträde den 24 mars 2020.

Remissinstanserna får gärna fokusera sina yttranden på avsnitt 1.2 Strategiska Inriktningar Innovation.

Remisstiden sträcker sig till den **20/12 2019**. Yttranden ska skickas till regionledningskontorets registrator, e-post registrator.lsf@sll.se. Ange diarienummer RS 2019-0672.

Frågor kring remissen kan besvaras av Fredrik Engströmer, innovationschef, fredrik.engstromer@sll.se, + 46 76 1440 814.

Jesper Svensson
Kanslichef

Bilaga; Sändlista

Sändlista

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Stockholms läns sjukvårdsområde
Karolinska Universitetssjukhuset
Danderyds sjukhus AB
Södersjukhuset AB
Capio S:t Görans Sjukhus
S:t Eriks ögonsjukhus
Södertälje sjukhus
Tiohundra AB
Folktandvården i Stockholm AB
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB
Stockholm Care AB
Locum AB
Trafiknämnden
Tillväxt- och regionplanenämnden
Fastighets- och servicenämnden
Kulturnämnden
Vårdens Kunskapsstyrningsnämnd
Patientnämnden
Karolinska Institutet
Kungliga Tekniska högskolan
Stockholms universitet
Stockholms Läkarförening
Läkemedelsindustriföreningen
Swedish Medtech
Medtech4health
Regionstyrelsens samverkansråd med funktionshinderrörelsen
Vårdförbundet Stockholms län
Vision Stockholms län
Storsthlm
Stockholms stad
STING
H2 Health Hub
Flemingsberg Science
Kista Science City
Stockholm Science City

Region Stockholm

Diarienummer
RS 2019-0672
Remissversion

Strategi för Innovation.

Innovationer för en modern Stockholmsregion

Gäller för samtliga nämnder och bolag i Region Stockholm

Dokumenttyp	Fastställd	Giltig till och med
Arbetsmaterial	Utkast 2019-09-13	
Dokumentnummer	Fastställd av	Upprättad av
Informationssäkerhetsklass		

Innehållsförteckning

1.1 Inledning 3
1.2 Strategiska inriktningar för innovation 5
1.3 Organisering, ansvar och arbetssätt 8
1.4 Realisering av strategin 9
1.4.1 Finansiering 9
1.4.2 Samverkan med övriga strategier och områden 9
1.4.3 Uppföljning och utvärdering av strategin 9
1.5 Referenser 10

1.1 Inledning

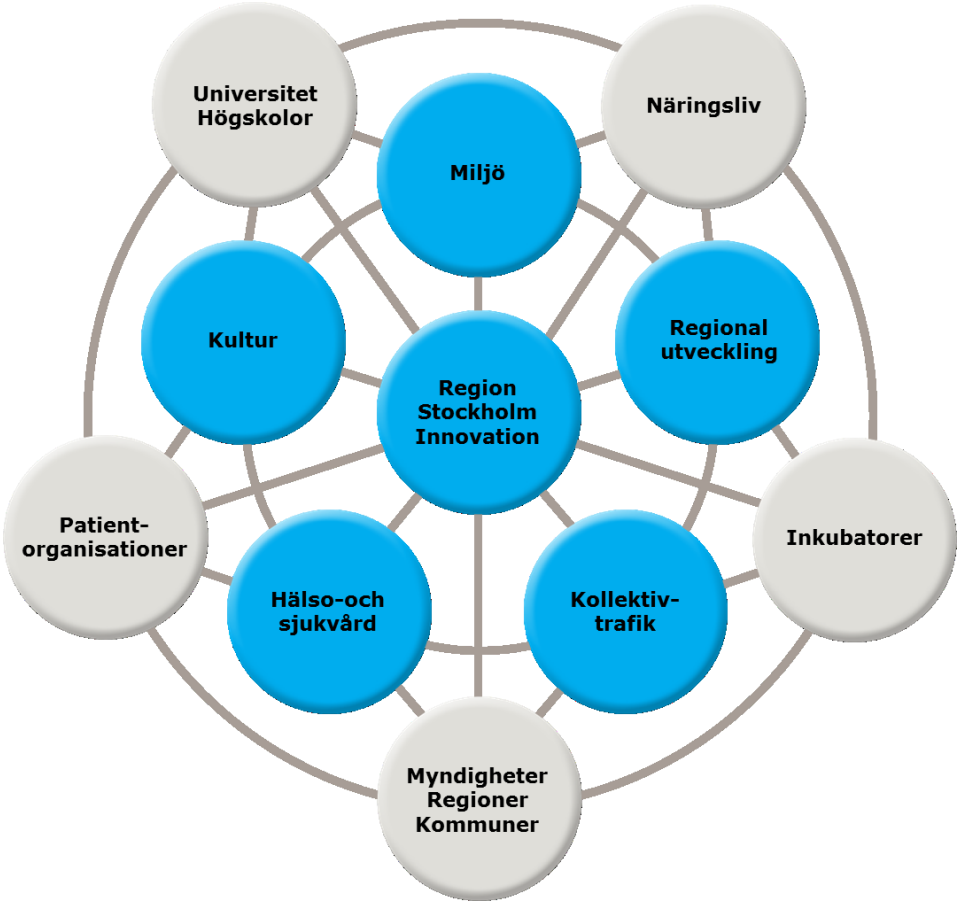
Stockholmsregionen är en av de snabbast växande storstadsregionerna i Europa. Medicinska framsteg, digitalisering, användande av nya teknologier och en växande och åldrande befolkning medför stora krav på förändring inom hälso-och sjukvården. Region Stockholm möter detta med genomförandet av planen för Framtidens hälso- och sjukvård (FHS), den största satsningen någonsin på länets gemensamma hälso- och sjukvårdssystem.

En omvärld i förändring sätter kollektivtrafiken i en ny kontext. Genom delningsekonomi, innovationer och digitalisering öppnas nya möjligheter för Stockholmsregionens kollektivtrafik. Resandet förändras med ett allt större fokus på kombinerade mobilitetslösningar. Kollektivtrafiken får nu möjlighet att utvecklas med nya lösningar och gränssnitt mot andra aktörer.

Region Stockholm ansvarar för regional tillväxt och utveckling i länet och ska skapa de bästa förutsättningarna för att Stockholmsregionen förblir en ledande, innovativ och hållbar tillväxtmotor för hela Sverige. Stockholmsregionen är Sveriges mest innovativa region och ambitionen är att bli världens mest innovationsdrivna region år 2025. Region Stockholm har en viktig roll i att denna målsättning ska förverkligas.

Forskning skapar kunskap och insikter. Insikter och kunskaper uppkommer också från behov, trender, och omvärldsbevakning. Innovation skapar nytta och användning av nya forskningsgenombrott och drivs ofta av verksamhetsbaserade behov. Innovation[1] är ett strategiskt verktyg för nyskapande av tjänster, arbetssätt samt produkter och ska användas inom Region Stockholm för att utveckla, effektivisera, och kvalitetssäkra verksamheten med syfte att bidra till ett hållbart samhälle. Värdet uppstår i nyttiggörandet och tillämpningen av en idé som kan anta många former – ekonomiska, sociala eller miljömässiga. Värdeskapandet för samhället uppstår då nya lösningar används, sprids och integreras i det långsiktiga arbetet. Den enskilde patienten och resenären är utgångspunkten för regionens strävan att utveckla Region Stockholms verksamhet på kort och på lång sikt.

[1] Med innovation menas nyskapande av tjänster, produkter och arbetssätt eller nya sätt att organisera och bedriva verksamhet. Begreppet innehåller en grad av radikalitet, och därmed något annat än ett löpande kvalitetsarbete eller ständiga förbättringar. En idé blir inte en innovation förrän den har omsatts i verkligheten och skapar nytta. Ref. 1.5

Region Stockholm ska nyttja befintliga resurser och kompetenser och bidra till att Stockholmsregionen blir ledande inom innovation år 2025. Denna samverkansstruktur (blå) ska verka ihop med Stockholmsregionens övriga innovationsverksamheter (grå).

Den övergripande visionen för Region Stockholm är *”En attraktiv, hållbar och växande Stockholmsregion med frihet för invånarna att själva forma sina liv och fatta avgörande beslut”*, vilken stöds av Region Stockholms mål för innovation:

”Region Stockholms samtliga verksamheter ska använda innovation som ett strategiskt verktyg för att utveckla, effektivisera och kvalitetssäkra verksamheten. Detta för att erbjuda bättre samhällsservice, öka patienters och resenärers delaktighet samt bli en attraktivare arbetsgivare och bidra till ett hållbart samhälle med tillväxt.”

1.2 Strategiska inriktningar för innovation

En högre grad av samarbete mellan nämnder och bolag är en förutsättning för att skapa en ökad systematik i innovationsarbetet och kunna fokusera Region Stockholms resurser. Det lokala ansvaret för innovationsarbetet utgör grunden och stöttas av en central funktion med inriktning att stärka Region Stockholms sammanhållna innovationssystem. En välfungerande intern samverkan är en förutsättning för att Region Stockholm ska kunna stödja det egna innovationsarbetet och vara en attraktiv samverkanspartner för externa aktörer. Vägen in för aktörer som vill samverka med Region Stockholm ska vara tydlig och enkel.

Tre strategiska inriktningar bidrar till att uppnå innovationsmålet:

1. **Ett systematiskt arbetssätt och ett sammanhållet innovationssystem stärker innovationsförmågan**

   Ytterligare förstärkning av systematiken i innovationsarbetet gör att goda idéer kan förverkligas och implementeras snabbare
   - Det krävs ett aktivt ledarskap och chefers förmåga att systematiskt få sina verksamheter att strategisk förändra och skapa förutsättningar för innovation. Enskilda nämnder och bolag ansvarar för att bedriva utveckling med hjälp av innovation inom sina uppdrag.
   - Verksamheterna ska avsätta egna resurser för att aktivt stödja utveckling, innovation och förnyelse som bidrar till en högkvalitativ och kostnadseffektiv verksamhet, hög servicenivå samt en god arbetsmiljö. Genom att säkerställa ett lokalt ägarskap av innovationsarbetet i regionens samtliga verksamheter, skapas förutsättningar och är avgörande för breddinförande av innovationsarbetet med centralt stöd för att nå uppsatta verksamhetsmål.
   - Genom att i nämnder och bolagsstyrelser systematiskt identifiera hinder och faktorer som försvårar en effektiv spridning och användning av innovationer kan Region Stockholms verksamheter effektiviseras och förbättras.
   - Innovationsutveckling i Region Stockholm ska fokusera på digitala teknologier.
   - Nämnder och bolag ska ha processer som underlättar implementering, spridning och användning av innovationer.

   Region Stockholms innovationssystem innefattar samtliga kärnverksamheter, med centralt stöd till lokalt arbete, och medverkar i en sammanhållen regional innovationsstruktur
   - Region Stockholms nuvarande innovationssystem vidareutvecklas och ska innefatta samtliga kärnverksamheter i Region Stockholm.

- Ett innovationsråd[2] inrättas under FoUUI-rådet för att att koordinera, följa upp och fortlöpande utveckla Region Stockholms innovationsarbete. Medlemmarna i rådet utses av regiondirektören och ska representera en bredd av ansvariga chefer i verksamheter och förvaltningar.
- Ett tydligt utpekat ansvar för innovation i samtliga förvaltningar och bolag utgör ett viktigt lokalt stöd för innovationsrådets arbete. Inom varje förvaltning och bolag ska därför en innovationsansvarig utses utifrån organisationens egna förutsättningar och behov för att öka förutsättningarna att uppnå verksamhetsmålen med hjälp av innovation.
- Region Stockholms innovationssystem ska samverka med inkubatorer, stiftelser och andra externa aktörer för att stärka den regionala innovationsförmågan. Region Stockholm bidrar då till att Stockholmsregionen blir världens mest innovationsdrivna region år 2025.

Professionalisera innovationsarbetet i Region Stockholm.

- Förtroendevalda och medarbetare ska kompetensutvecklas och få löpande information om de möjligheter som innovation innebär för att höja innovationsförmågan och innovationsmognaden i hela organisationen. Varje verksamhet i Region Stockholm ska sträva efter att ge medarbetarna förutsättningar att förstå och förhålla sig till möjligheterna att använda innovation som ett strategiskt verktyg för att förbättra verksamheten.
- Förvaltningar och bolag ska prova olika metoder för användardriven utveckling inom innovationsarbetet.
- Certifierade innovationsledare införs som möjlig yrkesroll för innovationsansvariga, enligt specifika kunskapskrav inom innovationsområdet.

2. Samarbete tillvaratar och stimulerar innovationer från medarbetare och användare

Ett starkt stödsystem för medarbetardriven och användarinitierad innovation

- Region Stockholm ska vara en innovativ organisation där alla medarbetare ges tid och mandat att bidra till utveckling. Medarbetarnas kunskap och idéer ska tas till vara. Principer för hantering av immateriella rättigheter ska vara tydliga och transparenta.
- Genom att driva och vidareutveckla Innovationsfonden erbjuds medarbetare möjligheter att utveckla, testa, utvärdera och införa nya innovativa produkter, tjänster och metoder. Innovationsfonden finansierar projekt inom Region Stockholms samtliga kärnverksamheter.
- Region Stockholm arbetar proaktivt med behov, insikter och idéer från patienter, anhöriga, resenärer och invånare. Deras behov är styrande i

[2] Region Stockholms innovationsråd består av representanter från kärnverksamheterna; hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur, och regional utveckling. Rådet är vägledande, stödjande och samordnande med syfte att verkställa innovationsstrategin, underställt FoUUI-rådet.

utvecklings- och innovationsarbetet för att kunna ta fram tjänster och produkter som skapar värde.
- När förbättringsförslag inkommer från patienter, anhöriga, resenärer och invånare till verksamheterna ska dessa kopplas till utvecklings- och innovationsarbetet.

3. Region Stockholm ska vara en attraktiv samverkanspartner

En tydlig väg in för forskare, innovatörer och företag
- Region Stockholm bedriver innovationsutveckling i samverkan med externa parter, för ett aktivt omvärldslärande och att ge möjlighet till mindre företag att testa och pröva i verksamheternas vardag.
- Region Stockholms innovationssystem[3] ska stötta och förenkla för invånare, medarbetare, forskare, entreprenörer och andra aktörer som vill samverka med Region Stockholm inom innovation.
- Innovationspartnerskap är en samverkansform som skapar möjligheter till långvariga samarbeten med tydliga roller med externa aktörer, som används när det är lämpligt.

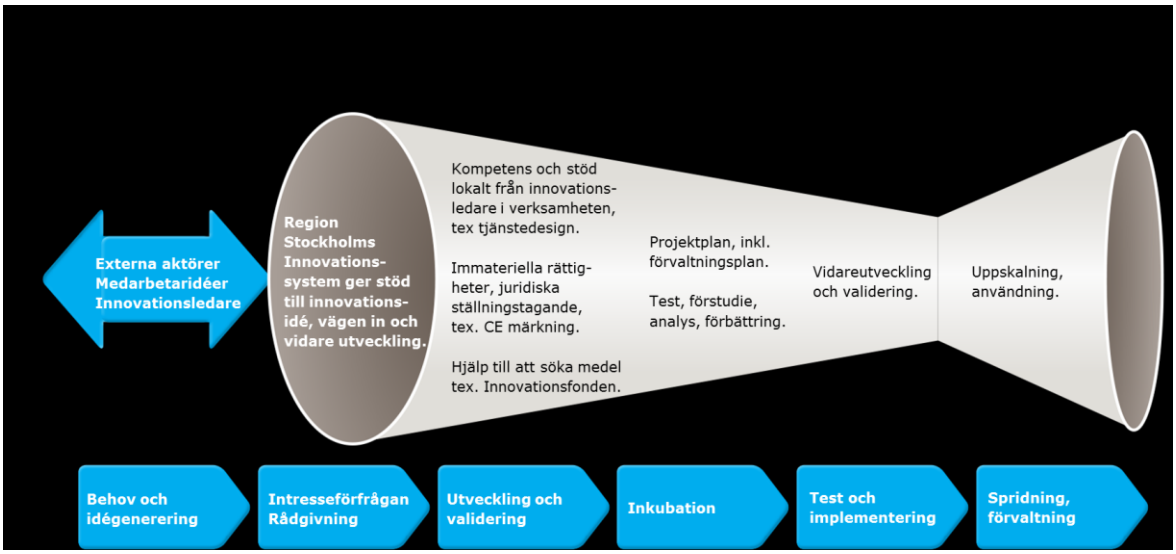
Region Stockholm ska driva testmiljöer med tydlig verksamhetsnytta som utvecklar insikter, vidareutvecklar innovationer och stimulerar regional tillväxt
- För innovationsutveckling inom hälso- och sjukvården, kollektivtrafiken, kultur, och miljö ska Region Stockholm samverka med externa aktörer genom att erbjuda högkvalitativa test- och demonstrationsmiljöer när det finns en tydlig verksamhets- och användarnytta. Dessa testmiljöer ska även vara tillgängliga för medarbetares innovationer.
- Genom att pröva olika idéer i en försöksverksamhet erhålls värdefull information inför beslut om ett permanent införande, och för att vidareutveckla innovationer och stimulera regional tillväxt. Ersättnings- och finansieringsmodeller kan behöva utvecklas när nya lösningar ska införas.

Region Stockholm ska i högre utsträckning stimulera innovation i sin roll som inköpare och beställare.
- Genom innovationsvänlig upphandling[4] ska Region Stockholm bidra till att nyskapande lösningar tas fram. I lämpliga upphandlingssammanhang ska Region Stockholm på olika sätt stimulera innovations- och utvecklingssamarbete.
- Avtal och ersättningsmodeller med tjänsteleverantörer ska i möjligaste mån vara innovationsdrivande i de fall verksamheternas behov motiverar det.

[3] Region Stockholms innovationssystem ger stöd till externa aktörer, forskare, företag, myndigheter, kommuner samt medarbetare från idéskapande till att ny bred implementering uppstår.
[4] Referens; ”Innovationsvänlig upphandling” från SKL

1.3 Organisering, ansvar och arbetssätt

Innovation är ett verksamhetsansvar. Grundprincipen är att varje nämnd och bolag ansvarar för det innovationsstöd för det som respektive verksamhet behöver utföra för att nå innovationsmålet, och genomföra innovationsstrategin. Region Stockholms innovationssystem stöttar verksamheternas lokala arbete.

Region Stockholm strategiska innovationsarbete innebär stöd till medarbetare, invånare, externa aktörer, forskare, företag, myndigheter samt kommuner från idéskapande till att ny bred implementering uppstår. Processer ska tas fram för arbete inom hälso- och sjukvård, kultur, miljö, och trafik. Det strategiska syftet är att verksamheterna genom innovationer ska kunna skapa hållbar tillväxt där de tillgodogör sig nya arbetssätt, använder bättre metoder och implementerar nya tekniska lösningar och metoder till nytta för invånarna i Stockholm. Medarbetare och externa parter ska ha en tydlig ”väg in” och få vägledning via Region Stockholms innovationssystem. Det operativa innovationsarbetet ska ske lokalt och främst baseras på resurser och kompetenser i verksamheterna.

1.4 Realisering av strategin

1.4.1 Finansiering

Finansiering av genomförandet av innovationsstrategin är ett verksamhetsansvar. Grundprincipen är att varje nämnd och bolag ansvarar och avsätter medel för det innovationsstöd som verksamheten behöver. I samband med framtagandet av budget- och verksamhetsplan ska utrymme för förvaltning av innovationsprojekt budgeteras inom respektive nämnd och bolag. Denna hantering ska ske inom ramen för Region Stockholms budgetprocess. Region Stockholm ska vid behov skapa långsiktiga förutsättningar för specifika strategiska innovationssatsningar som främjar nya lösningar på stora strukturella utmaningar.

1.4.2 Samverkan med övriga strategier och områden

Inom Region Stockholm finns det flera viktiga och angränsade strategier och områden att ta hänsyn till i samverkan med innovationsarbetet. Det gäller framför allt digitalisering, forskning, näringsliv, Life Science, juridiska förutsättningar och immateriella rättigheter, inköp och upphandling, utbildning, personal- och kompetensförsörjning, hållbarhet samt styrning och ledning. Dessa områden bidrar gemensamt till regional utveckling.

1.4.3 Uppföljning och utvärdering av strategin

Strategin för innovation följer Region Stockholms modell för styrning, ledning och uppföljning och följs därmed upp som en del i Region Stockholms årliga bokslut. Innovation ska följas upp med stöd av fastställda indikatorer, vilka fortlöpande utvecklas för att mäta mognad och nytta av innovation. Nämnder och bolag kan även fastställa egna indikatorer för att mäta i vilken mån de uppfyller uppsatta mål.

1.5 Referenser

- Innovationsbokslut 2018 (LS 2018-1077)
- Innovationsbokslut 2017
- Policy för innovation och digitalisering (LS 2015-0833)
- Strategi innovation (LS 2015-0833)
- Goda Innovationer Nr 2
- SLL innovation Årsberättelse 2010-2011 (LS 1204-0547)
- SLL Mål och Budget 2015 (LS 1403-0399)
- Uppdrag i budget 2017 åt landstingsstyrelsen att skapa en sammanhållen innovationsverksamhet inom landstinget (LS 2016-1060)
- Beslut om medel för en sammanhållen innovationsverksamhet inom Region Stockholm (RDR 9064
- SLL Mål och budget 2019 - Budget 2019 för Region Stockholm (LS 2017-1455)
- Utredning om medel för en sammanhållen innovationsverksamhet inom Region Stockholm och betydelsen av en central funktion för att stärka Region Stockholms innovationsförmåga. (RS 2019-0787)
- Framtidsplan för Hälso- och Sjukvården FHS (LS1409-1068)
- Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län (LS2017-0540)
- Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen RUFS 2050
- Kulturstrategi för Stockholmsregionen (LS2017-1514)
- Tillväxt och Näringslivsstrategi,
- Life Science-strategi för Stockholmsregionen
- Forskningsstrategi
- Riktlinjer för inköp samt revidering av Policy för inköp (LS 2018-0667)
  Innovationsvänlig upphandling" från SKL,
  https://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7164-803-7.pdf
- Body of Knowledge for Innovation Management Professionals
  Version 0.9 | 2018-10-06 www.innovationsledarna.se
- http://www.storsthlm.se/storsthlm/aktuellt/nyheter/2017/2017-06-29-stockholm-ar-eus-mest-innovativa-region.html
- Referens definition Innovations
- https://www.sp.se/sv/index/services/innovationsledare/Documents/19234_CR_Innovationsledare.pdf
- Definition Innovation www.sllinnovation.se
- www.sllinnovation.se